בעלי מומין יפדו ומוקמינן לה בשקדם הקדישן את מומן שמע מינה פודין את הקדשים להאכילן לכלבים הכא במאי עסקינן בשעבר ושחטן כדתניא כל הקדשים שנפל בהן מום ושחטן ר"מ אומר יקברו וחכמים אומרים יפדו א"ל רבי ירמיה לרבי זירא לר' שמעון דאמר קדשי בדק הבית לא הוו בכלל העמדה והערכה אמאי תמימים יקברו משום דחזו להקרבה כדתניא המתפים תמימים לב"ה כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם א"ל רב פפא לאביי ואמרי לה [א] רבא [ב] לר' יוחנן דמוקים לה בבעל מום מעיקרו וכולי עלמא סבירא להו דבעל מום מעיקרו דלא הוי בכלל העמדה והערכה ולא והתנן כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות ויוצאין לחולין ליגזז וליעבד ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ פטור ואין עושין תמורה ואם מתו יפדו ואמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"ש דאמר קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה קדשי ב"ה לא היו כדתנן ר"ש אומר קדשי ב"ה אם מתו יפדו ומודה ר"ש בבעל מום מעיקרו שנפדה מ"ט דאמר קרא אותה אותה למעוטי בעל מום מעיקרו אבל חכמים אומרים אפילו בעל מום מעיקרו הי' בכלל העמדה והערכה א"ל מאן חכמים תנא דבי לוי אי הכי זו דברי ר"ש ותו לא זו דברי ר"ש ומחלוקתו מיבעי ליה אמר ליה האי דלא קתני הכי [ג] משום דרב סבר לה כריש לקיש דאמר לרבנן קדשי בדק הבית היו בכלל העמדה והערכה קדשי מזבח לא היו ורישא קתני ואם מתו יפדו וסיפא קתני אם מתו יקברו ואיבעית אימא רב כרבי יוחנן סבירא ליה ודקא קשיא לך זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו מיבעי ליה אימא הכי נמי: **מתני'** ואלו הן הנקברין קדשים שהפילה יקברו הפילה שליא תקבר ושור הנסקל ועגלה ערופה וצפרי מצורע ושיער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב וחולין שנשחטו בעזרה רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו וכן חיה שנשחטה בעזרה ואלו הן הנשרפין חמץ בפסח ישרף ותרומה טמאה (א) והערלה וכלאי הכרם את שדרכן לשרוף ישרוף ואת שדרכן להקבר יקבר ומדליקין בפת ובשמן של תרומה כל הקדשים שנשחטו חוץ לזמנן וחוץ למקומן הרי אלו ישרפו

אשם

הכא במאי עסקינן. הא דקתני אם מתו לא מתו ממש אלא שעבר ושחטן קודם פדיון יג) דקאמר יפדו ויאכלו: **ר"מ אומר יקברו.** כר"ש דאמר קדשי מזבח היו בהעמדה והערכה: **יפדו.** שלא היו בהעמדה והערכה: **משום דחזו להקרבה.** עבוד יג) להו מעלה בתמימים (ג) דמזבח: **לרבי יוחנן דמוקים לה בבעל מום מעיקרו.** ואמר משום הכי לא פליג ר"ש עלה אלמא דכ"ע בעל מום מעיקרו לא בעי העמדה והערכה והתנן כו' דבשלמא לר"ל ליכא לאקשויי דהוא מוקים לה בתם ונעשה בעל מום לאחר הקדש ואיכא למימר דבעל מום מעיקרו הוי כהקדש ב"ה דאע"ג דלמזבח אקדשיה אפ"ה כבדק הבית דמי דלא קדיש אלא לדמי והוי בהעמדה והערכה לרבנן אלא לר' יוחנן קשיא: **ובמתנות.** זרוע לחיים וקיבה: **ליגזז וליעבד.** לאחר פדיונן יד): **ולדן** טו) **וחלבן מותר.** אפילו איעבר קודם פדיונן ואיתיליד לאחר פדיונן: **ואמר רב** טז). עלה בפרק שני דבכורות (יד:) הא דתנן יפדו זו דברי ר"ש דאמר קדשי ב"ה אם מתו יפדו והאי בעל מום מעיקרו כקדשי בדק הבית חשיב ליה אבל חכמים כו': יז) **ומחלוקתו.** דהא רבנן דפליגי עליה נמי יח) אוקמא דבעל מום מעיקרו לא הוה בכלל העמדה והערכה (ג): להכי לא אמר רב זו דברי ר"ש ומחלוקתו דאיהו סבר לה כר' שמעון בן לקיש דאמר לרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה והלכך לא מיתוקמא ההיא דבכורות כולה כרבנן משום דרישא דההיא דמיירי בבעל מום מעיקרו דתני יפדו מתוקמא אפילו לרבנן כ) אבל סיפא קתני אבל קדשים שקדם הקדישן את מומן אם מתו יקברו לא אתיא כרבנן הלכך לא מיתוקמא כרבנן דהכא: **ואיבעית אימא רב כר' יוחנן ס"ל.** דאמר קדשי מזבח ואחד קדשי ב"ה בעי העמדה והערכה חוץ מבעל מום מעיקרו וכין רישא וסיפא דההיא יט) מצי לאוקומה נמי כרבנן וכר"ש ותני זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו: **מתני' יקברו.** הנפלים: כ) **שליא תקבר.** שאין שליא בלא ולד. וכל הנך נקברים משום דאיסורי הנאה נינהו: כא) **חולין שנשחטו בעזרה ישרפו.** משום דמיחלפי בהו קדשים שאירע בהו פסול דאי אמר יקברו כיון דלא מוכחא מילתא אי חולין הוו אי קדשים אתו למימר נמי קדשים שאירע בהן פסול טומאה או פסול נותר יקברו וקיימא לן בפסחים בפ"ג (דף כד.) בקדש באש תשרף לימד על כל הפסולין שבקדש שהן בשריפה: **וכן חיה שנשחטה בעזרה.** ל) אפי' אם כב) חולין היא דליכא למיגזר משום דלא ליקבור קדשים פסולין דהא כ"ע ידעי דחיה במוקדשים ליכא ולא אתי לחלופי אפילו הכי תשרף: **חמץ בפסח.** בפסחים מפרש טעמא בפרק כל שעה (דף כ:) דגמר ליה מנותר: **תרומה טמאה.** נמי תשרף. בבמה מדליקין (שבת כה.) מפרש טעמא דמותרת בהנאה דאמרינן נמי התם בפרק כל שעה (פסחים דף כג.) לך מ) ניתנה להסיקה תחת תבשילך: **כלאי הכרם.** פן תקדש המלאה וגו' (דברים כב) פן תוקד אש (קדושין ט:) וערלה מכלאים יג) גמרה: **שדרכן כו'.** לערלה וכלאי הכרם קאי. אוכלין ישרפו ומשקין יקברו: **ומדליקין.** ליהנות בפת ובשמן של תרומה: **חוץ לזמנן.** כלומר ע"מ לאכלן חוץ לזמנן או לאכלן חוץ למקומן: **ישרפו.** כדפירשתי לעיל לימד על כל פסולין שבקדש כו':

אשם

בעלי מומין יפדו דלא היו בכלל העמדה תיובתא דרבי יוחנן אמר לך רבי יוחנן כו' תיובתא דרשב"ל ה"נ דפליג ר"ש ודקדק רש"י דברייתא קמייתא נמי נימא הכי ומאי אולמיה דהאי בתרייתא וי"ל דלא דמי דהא אקמייתא ליכא למימר הכי דלאו בעלי מומין דת"ק מיירי שהוממו אחר הקדשן ובקדשי מזבח (ט)סברא הוא לומר דר' שמעון דקאמר במילתיה אחד קדשי מזבח (יד) יפדו בבעלי מומין דתנא קמא מיירי שהוממו אחר שהוקדשו אבל בהך בתרייתא דר"ש לא איירי במילתיה כלל בקדשי מזבח (ס)ובחד מילתיה הוא דרבנן דאמר אבל בקדשי מזבח בעלי מומין יפדו מיירי שפיר בשקדם הקדשן ור"ש פליג עלייהו (ע)אבל לכך שנה התנא למילתיה משום דבמילתיה לא הזכיר כלל קדשי מזבח ולא גילה בדעתו כלל מה אומר בקדשי מזבח:

כדתניא כל הקדשים שנולדו בהן מום ושחטן ר"מ אומר יקברו. איירי בקדשי מזבח דסבר היו בכלל העמדה כר"ש ולרבי יוחנן אפי' כרבנן וחכ"א יפדו דס"ל לא היו בכלל העמדה לרשב"ל ניחא שפיר דהוא רבנן דמתני' דאמר דקדשי ב"ה היו קדשי מזבח לא היו אלא לרבי יוחנן דאמר בין לרבנן בין לר"ש קדשי מזבח היו מאן ניהו רבנן דהכא וליכא למימר שקדם מומן להקדשן ופליגי בפלוגתא דתנא דבי לוי דלעיל דבסוף פרק הנהנה מן ההקדש (מעילה יט:) גרים בהדיא קדשי מזבח תמימים ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן (פ)ר"מ אומר יקברו וחכ"א יפדו ובספרים כתוב (צ)ר"מ כר"ש רבנן דהכא כרבנן דהתם נימא תיהוי תיובתא דר' יוחנן אמר לך ר' יוחנן רבנן דהכא לחוד רבנן דהתם לחוד מיהו (ק)מכאן דהכא איכא למפרך דמיירי בקדשי ב"ה וחכמים היינו ר"ש אבל בפרק הנהנה במעילה (גו"ס) תניא קדשי מזבח תמימים רבי אומר יקברו וחכ"א יפדו ומההיא ודאי איכא לשנויי דרבנן דהכא לחוד ורבנן דהתם לחוד ואין לתמוה לר' יוחנן למה לו לומר כן דב' מחלוקות (ר)[יש] לימא דרבנן דהכא כרבנן דהתם קדשי מזבח לא היו וי"ל דמתני' קשיא דמדקאמר ר"ש דקדשי ב"ה אם מתו יפדו מדאיצטריך לפרושי ב"ה מכלל דת"ק מיירי בכן כדפירש (ש)וכל הסוגיא בספרים:

משום דחזו להקרבה. וקשיא דא"כ מאי קאמר בפ"ק דשבועות (דף יא:) גבי פרה שנשחטה תפדה (ת)[ופרין] הא בעי העמדה כו' ומוקי לה כר"ש דאמר קדשי ב"ה לא היו ומה בכך הא תמימים היא ותקבר מיבעי ליה וי"ל דיש חילוק בדבר דודאי כשהקדיש קדשי ב"ה תמימים עבר בבל תקדישו ושינה בכן להקדיש שלא כמצותו דמצות תמימים למזבח דין הוא לקונסן כשמתו אבל פרה שלא שינה במצותה תפדה (א)(למה נקט אותה עוד י"ל דודאי תמימים לבדק הבית שעומדין למזבח יש לנו (ב)להחמיר דאמרת מזבח): **אלו** הן הנשרפין ערלה וכלאי הכרם. צריך עיון בשלמא בכלאי הכרם דהא כתיבי פן תקדש המלאה (ג)פן תוקד אש אלא ערלה צריך עיון טעמא מאי בשריפה ופי' רש"י משום דאיתקש לכלאי הכרם:

(ד)**הנשרפין** אפרן מותר ונקברים אפרן אסור. צריך עיון טעמא מאי ואומר מורי הרמ"ר דנשרפין כיון שצוה הכתוב לשורפן אחר שעשה כאילו נעשית מצותו ואין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו ה"נ כיון שנעשית מצותו הלך איסוריה והא דאמר אשירה אסורה לעולם אף על פי שהזקיק הכתוב לשורפה (דברים יב) היינו משום דכתיב (שם יג) לא ידבק בידך מאומה מן החרם אבל הנקברין דלא הטעין הכתוב לשורפן משוך איסורייהו לעולם:

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"א מהלכות איסורי מזבח הלכ' יא ופי' כ"מ:

כד ב מיי' פ"ה מהלכות ערכין הלכה ה:

כה ג מיי' פ"ה מהלכות בכורות הלכה ח:

כו ד מיי' פ"ט מהלכות בכורים הלכה ג:

כז ה מיי' פ"א מהלכות מעילה הלכה ט:

כח ו מיי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה ז:

כט ז מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה יג:

ל ח מיי' פ"ט מהל' פסה"מ הלכה יא ופ"ד מהל' תמורה הלכ' י:

לא ט מיי' פ"ג מהלכות חמץ ומצה הלכה יא טוש"ע א"ח סי' תמה סעיף א בהגמ"ה:

לב י מיי' פ"ח מהלכות תרומות הלכה א:

לג כ מיי' פ"ט מהל' פסה"מ הלכה א:

* * *

שיטה מקובצת

א) כדתניא ס"א קדשי מזבח תמימים ונעשו בעלי מומין ועבר ושחט ר"מ אומר יקברו וחכמים אומרים יפדו מדר"מ כר"ש רבנן דהכא כרבנן דהתם ניסא תהוי תיובתא לר' יוחנן אמר לך ר' יוחנן רבנן דהתם לחוד ורבנן דהכא לחוד: ב) משום. ס"א ואיל וחזי למזבח עביד בהו רבנן מעלה ל"א משום דחזי להקרבה: ג) לה לרבא לר' יוחנן: ד) מעיקרו דכ"ע סבירא להו הכי דבעל מום: ה) והערכה ל"א לר"י דאמר אותה למעוטי בעל מום

מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

גליון הש"ס

הגהות הגר"א

רבינו גרשום

מוסף רש"י

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones